

Kolm musketääri.

„Kolme musketääri“ teksti on kirjutanud R. Schanzer ja E. Velisch, kasutades materjalina Alex. Dumas samanimelist kuulsat romani ja Prantsuse ajalugu 17. sajangu teisest poolt — mõlemaid ehtoperetliku vabaduse ja hoolimatusega. Muusika on Viini heliloojal Ralf Benatzkyll, keda meie publik tunneb ta operetide „Arm lumes“ ja „Adieu Mimi“ kaudu.

„Kolm musketääri“ lavastas esmakordselt Eerik Charell Berliini „Suures Teatris“, sellest alates on see operett saanud tihaks mängitavamais kõigis Kesk-Euroopa ja Skandinaavia suuremates teatrites. Suuremates seepärast, et ta enda lavastuseks nõuab õige suurte tehniliste võimalustega lava, suurt tegelestekoosseisu ja häid soliste. Pea kõljal on „Kolm musketääri“ ettekandmiseks kaasa tõmmatud ka parteimaid ooperi- ja drama jõude — nii esinesid Berliinis: kuninganna Anna osas Londoni Convent Garden Opera ja Berliini Riiğioperi primadonna Götha Ljunberg, d'Artagnani osas Müncheni ja Viini ooperite esimene tenor Alfr. Jerger ja kardinali osas Paul Vegener, kes kuulub Saksamaa suurimate draamantiljete esiritta.

Teos jaguneb kahte peajakku, need omakorda kaheksasse pilti, peale selle eelmäng, viis vahemängu ja finaali.

Tegevus algab ühel Pariisi tänaval; tagapõhjal kondiitri Carameli ja viritspoodnik Brissardi poed j. n. e. Rahvas on pühane kardinalile (Mazarin), kes Prantsusmaa tegeliku valitsejana kodanikke kurnab ränkade maksudega. Parajasti ilmub jälle kardinali herold ja teatab, et kodanikud peavad oma veeringud ohverdama uue jumalakoja ehitamiseks. Protestid lämmatatakse kardinali kaardiväe pealik, kes Brissardi ühes tantsuga laskeb kinni võtta. Kuid Pariisis on peale kardinali kaardiväe veel üks teine võim: kuningas armastatud ja populaarne

laarne kaardivägi — musketäärid, kelle seas tähtsamate lööma-meestena tuntud d'Artagnan, Porthos ja Aramis — (Dumas romaan nimetab kaht viimast vähem-greekalikkude nimega de Bracieux ja d'Herblyey). Nagu kuninganna ja kardinali nika nende kaardivägede vahelkord on kõlke muud kui sõbralikkus nad kokku satuvad, seal läheb kakelus lahti. Nii ka siin. Varsii välgrub d'Artagnani käes mõök ja lahike võitlus lõpeb sellega, et kaardiväe pealik haavatuna äraviaakse.

Järgnev **1. pilt** näitab kardinal Mazarini tuba. Kardinali on auahned plaanid. Ta tahaks olla ja jääda Prantsusmaa ainuvallitsejaks, nagu oli ta suur eelkäija kardinal Richelieu. Kuningas on alles noor — kõigest 13-aastane, see teda ei ta-kistaks. Liiategi, kui ta poisikese oma õetütre Manoni kaudu enda mõju alla saaks. Küll aga segab teda kuninganna Anna, kes oma poja tahab kihlata Hispaania printsessi Maria Theresiaga. Et seda ärahoida, kavaseb kardinal Anna kõrvaldada, interneerides ta Nanterre'i lossi.

Kardinalil on ta salasepitsustes abiks paater Ignotus, kes kurti kerjusena linnas ümber luusib ja spioneerib. Teiseks mõjuvaks toeks on „punasele eminentsilile“ ta armuke, ilus hispaania mustlanna Leona. Kuningannat toetavad ta musketäärid, eesotsas d'Artagnaniga, kes liusasse Annasse on armunud. Sellepärast katsub kardinal kõigepealt d'Artagnani kahtutuks teha. Kuninganna on musketääridele kahevõitlused ära keelanud — Leonale saab nüüd ülesandeks ägedat d'Artagnani nii kaugele äritada, et ta kuninganna keelust üle astuks.

Teine pilt kujutab musketääride kõrtsi. Siin tutvume musketääridega nende koduses ümbruses. Nad on vaprad, kuid vaesed. Selle juures väga sümpaatlikud poisid ja suured naljavennad. Siia ilmub peagi Leona junkru kostüümis, norib riidu — ja peagi välgruvad jälle mõõgad. Parajal ajal ilmub ka sünge kardinal. Kuid d'Artagnani päästab seekord kuningannalt kingiks saadud sõrmus.

Kolmas pilt. Ruum kuninga magamistoa ees. Vahiteenistusse ilmuvad musketäärid. Artagnanil on hats ninas, et kuninganna tahetakse Nanterre'i viia. Sellest plaanist otsustavad musketäärid kriipsu läbi tõmmata. Vahepeal ilmub paater Ignotuse poolt üleskihutatud kondiitri Caramel kodanikkude saatkonnaga. Nad tahavad protesteerida raskete maksude ja kuningakoja priiskavate eluviiside vastu. Kuid satudes silmsilma vastu kuningannaga ja poisikesest kuningaga, krotavad äkki kogu oma sõjakuse ja hütavad „maha“ asemel „elagu!“ Varsii peale selle sõidutavad kutsarik ja õuedaamiks moonutatud Porthos ja Aramis kuninganna Nanterre'i asemel Roueni sõjaväe-laagri. Seega on ta jällegi oma truude musketääride kaitse all, kardinali kaval plaan on luhtunud.